

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕРЖАВНЕ (КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
Спеціальність: 081 Право
Галузь знань: 08 Право
ОПП «Право»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану:	Обов'язкова освітня компонента освітньо-професійної програми «Право» (освітня компонента, що формує загальні та спеціальні компетентності)		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр:	2 курс, 4 семестр		
Семестровий контроль:	екзамен		
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/кількість годин):	4 кредити/120 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	76	46	30
заочна форма:	—	—	—
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 44		Заочна форма – відсутня
Мета навчальної дисципліни:	формування у здобувачів освіти системних знань про основні інститути державного (конституційного) права зарубіжних країн, особливості конституційного ладу, правового статусу особи, форм держави, виборчого права та виборчих систем, організації і функціонування органів державної влади в зарубіжних країнах.		
Завдання навчальної дисципліни:	— засвоєння основних понять та інститутів державного (конституційного) права зарубіжних країн; — ознайомлення з видами конституцій, формами держави, конституційно-правовим статусом особи, виборчим правом і виборчими системами; — вивчення засад організації та діяльності парламентів, глав держав, урядів і органів судової влади; — формування уявлення про особливості державного (конституційного) устрою окремих зарубіжних країн. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен: ЗНАТИ: — основні поняття, предмет, методи, систему та джерела державного (конституційного) права зарубіжних країн; — поняття, види, структуру та порядок прийняття і зміни конституцій зарубіжних країн; — поняття та основні форми держави; — основи конституційно-правового статусу особи, інституту громадянства, прав і свобод людини і громадянина; — основні принципи виборчого права, види виборчих систем та стадії виборчого процесу; — засади організації та діяльності парламентів, правовий статус глави держави та уряду;		

	– конституційні основи організації судової влади та статусу суддів; – основи державного (конституційного) устрою окремих зарубіжних країн. <i>УМІТИ:</i> – правильно використовувати основні поняття і терміни державного (конституційного) права зарубіжних країн; – визначати основні види конституцій, форми державного правління, державного устрою та державного режиму; – розрізняти основні види виборчих систем; – характеризувати конституційно-правовий статус особи в зарубіжних країнах; – визначати місце та основні повноваження парламенту, глави держави, уряду і судових органів у системі державної влади; – характеризувати основні особливості державного (конституційного) устрою окремих зарубіжних країн; – користуватися конституціями та іншими джерелами конституційного права зарубіжних країн.
Компетентності:	ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК2. Знання і розуміння становлення та розвитку правових та державних інститутів на різних історичних етапах.
Результати навчання:	РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН5. Використовувати навички пошуку, оброблення та аналізу інформації у професійній діяльності.
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти:	Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до встановлених критеріїв за кожним видом навчальної діяльності: 1. Оцінювання роботи на семінарських (практичних) заняттях (максимум 28 балів) 2 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, правильно розкриває основні питання теми, використовує відповідну правничу та конституційно-правову термінологію, бере участь в обговоренні, правильно характеризує основні конституційно-правові інститути зарубіжних країн та виконує запропоновані завдання; 1 бал – здобувач володіє навчальним матеріалом частково, дає неповні відповіді на питання теми, допускає окремі помилки у визначенні понять або характеристики конституційно-правових інститутів, потребує уточнювальних запитань чи допомоги викладача під час виконання завдань; 0 балів – здобувач не володіє основним навчальним матеріалом теми, не може розкрити основні питання, допускає суттєві помилки, не виконує запропоновані завдання або не бере участі в роботі на занятті.

2. Оцінювання самостійної роботи (максимум 14 балів):

1 бал – завдання для самостійної роботи виконано у повному обсязі та відповідно до поставлених вимог; опрацьовано рекомендовані джерела і навчальну літературу; матеріал викладено правильно, логічно й послідовно; здобувач демонструє розуміння основних понять та положень державного (конституційного) права зарубіжних країн за відповідною темою;

0 балів – завдання не виконано, виконано не в повному обсязі або не відповідно до поставлених вимог, здобувач не демонструє розуміння основних положень теми або виявлено порушення академічної доброчесності.

3. Оцінювання індивідуального завдання (ІНДЗ) (максимум 20 балів):

7–8 балів – тема повністю розкрита, матеріал викладено логічно й обґрунтовано; правильно використано основні поняття державного (конституційного) права зарубіжних країн; здобувач вільно орієнтується в темі та впевнено захищає роботу;

5–6 балів – тема розкрита достатньо повно, але наявні окремі неточності; під час захисту здобувач загалом добре орієнтується в матеріалі;

3–4 бали – тема розкрита частково, наявні змістові неточності; здобувач має труднощі під час захисту роботи;

0–2 бали – тема розкрита недостатньо або робота не відповідає встановленим вимогам; здобувач не орієнтується в її змісті; робота не виконана або виявлено порушення академічної доброчесності.

4. Оцінювання модульного контролю (МКР) (максимум 10 балів):

9–10 балів – завдання виконано повно і правильно, здобувач демонструє ґрунтовне знання та розуміння основних положень державного (конституційного) права зарубіжних країн, надає логічні й обґрунтовані відповіді;

7–8 балів – завдання виконано в цілому правильно, основний навчальний матеріал засвоєно, але допущено окремі неточності або надано неповні відповіді;

4–6 балів – завдання виконано частково, здобувач знає основні положення навчального матеріалу, але допускає суттєві помилки та має труднощі під час виконання окремих завдань;

0–3 бали – виконано лише окремі завдання, допущено значні змістові помилки або модульну контрольну роботу не виконано.

5. Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю – екзамену (максимум 40 балів)

Семестровий екзамен (максимум 40 балів) проводиться у письмовій або комбінованій формі. Відповідно до п. 2.9.10.1 Положення про систему оцінювання результатів здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП», мінімальний пороговий бал за екзаменаційну складову, за якої екзамен вважається складеним, дорівнює 25 балам.

35–40 балів – здобувач демонструє повне і правильне знання навчального матеріалу, володіє основними поняттями та інститутами державного (конституційного) права зарубіжних країн, правильно виконує екзаменаційні завдання;

25–34 бали – здобувач загалом правильно відповідає на питання, демонструє достатнє знання основного матеріалу, але допускає окремі неточності у термінології, характеристиці конституційно-правових інститутів або виконанні завдання;

0–24 бали – знання навчального матеріалу фрагментарні, допущено суттєві змістові помилки, завдання не виконано або виконано неправильно; екзамен не складено.

	6. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності (заохочувальні бали): Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання, за рішенням викладача здобувачам можуть нараховуватися додаткові заохочувальні бали (за участь у науково-дослідній роботі, студентських конференціях, круглих столах, написання тез доповідей, наявність власного якісного рукописного конспекту всіх лекцій, а також за ідеальне відвідування всіх аудиторних занять). Сума заохочувальних балів додається до загального рейтингу здобувача в семестрі, проте загальна сума балів за стартовою складовою не може перевищувати 60 балів, а підсумкова оцінка за дисципліну не може перевищувати 100 балів.
Зміст навчальної дисципліни:	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН Тема 1. Державне (конституційне) право зарубіжних країн та його правова основа Предмет та методи конституційного права зарубіжних країн. Конституційне право зарубіжних країн як галузь права, наука, навчальна дисципліна. Система галузі конституційного права зарубіжних країн. Джерела конституційного права зарубіжних країн. Суб'єкти конституційного права зарубіжних країн. Тема 2. Теорія конституцій та сучасні конституційні моделі Поняття, ознаки та сутність зарубіжних конституцій. Функції конституцій та їх характеристика. Класифікація конституцій зарубіжних країн: критерії класифікації та види. Об'єкт конституційного регулювання. Дія конституцій. Форма і структура конституцій. Способи прийняття та розробки конституцій у зарубіжних країнах. Порядок внесення змін і доповнень до конституцій у зарубіжних країнах (способи ревізії). Тема 3. Сучасні форми держави в зарубіжних країнах Держава як категорія конституційного права. Поняття, ознаки та структурні елементи форми держави. Форма державного правління: поняття, види, особливості (приклад). Форма державного (політико-територіального) устрою сучасних держав. Державний режим: поняття, види. Тема 4. Конституційно-правовий статус особи в зарубіжних країнах Історія розвитку прав і свобод людини і громадянина. Конституційно-правовий статус особи: поняття, зміст. Способи визначення правового статусу особи. Конституційно-правове регулювання інституту громадянства (підданства) в зарубіжних країнах. Класифікація прав і свобод людини і громадянина. Тема 5. Виборче право та виборчі системи в зарубіжних країнах Виборче право: поняття та основні принципи. Виборчі кваліфікації (цензи). Виборчий процес, його основні стадії. Сучасні виборчі системи в зарубіжних країнах: поняття, види. Мажоритарна виборча система: поняття, види. Пропорційна виборча система: поняття, особливості. Тема 6. Інститут законодавчої влади. Парламенти та парламентаризм Становлення та розвиток парламентаризму у світовій практиці. Теорія парламентаризму. Парламент і парламентаризм. Поняття і соціальні функції парламенту. Структура та класифікація парламентів зарубіжних країн. Порядок формування палат парламентів. Кількісний та якісний склад парламентів, правове положення парламентарія. Внутрішня

структура палат парламентів (керівні органи, парламентські комісії (комітети)). Законодавчий процес: поняття, особливості, стадії.

Тема 7. Конституційно-правовий статус глави держави

Загальна характеристика інституту глави держави. Місце і роль глави держави в системі розподілу влади. Поняття та юридичні форми глави держави. Монарх: правовий статус, системи спадкування престолу, повноваження. Президент: правовий статус, порядок обрання, компетенція, заміщення, відповідальність. Допоміжні органи при главі держави.

Тема 8. Уряди в зарубіжних країнах

Місце уряду в системі вищих органів влади. Поняття, склад та призначення уряду. Порядок формування і види урядів. Компетенція урядів, урядова правотворчість, регламентарні акти. Делеговане законодавство: суть, види, засоби контролю. Структура та організація урядів. Глава уряду: правове положення, призначення, роль. Міністерства та відомства. Урядові комітети та інші допоміжні органи. Консультативні органи при центральних відомствах. Конституційно-правова, політична, кримінальна, цивільно-правова, дисциплінарна відповідальність урядів зарубіжних країн.

Тема 9. Конституційні основи судової влади в зарубіжних країнах

Поняття судової влади, її місце та роль у системі поділу влади. Конституційні основи організації судової влади. Основні моделі організації судової влади. Системи судових органів. Органи та заклади, що сприяють здійсненню судової влади. Конституційні принципи здійснення судової влади. Конституційний статус суддів у зарубіжних країнах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ПРАВА ОКРЕМИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Тема 10. Основи державного (конституційного) права США та Бразилії

Загальна характеристика Конституції США 1787 р. Загальна характеристика Конституції Бразилії 1988 р. Вищі органи влади. Місцеве самоврядування.

Тема 11. Основи державного (конституційного) права Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Канади
Особливості Конституції Великої Британії і Конституції Канади. Конституційно-правовий статус особи у Великій Британії та Канаді. Вищі органи влади Великої Британії та Канади. Конституційні принципи територіальної організації влади у Великій Британії та Канаді.

Тема 12. Основи державного (конституційного) права Республіки Польща та Республіки Болгарія

Конституції Болгарії та Польщі. Конституційно-правовий статус особи в Болгарії та Польщі. Вищі органи влади Республіки Болгарія і Республіки Польща.

Тема 13. Основи державного (конституційного) права КНР

Характеристика Основного закону КНР і конституційна реформа 2018 р. Конституційно-правовий статус особи в КНР. Вищі органи КНР. Глава КНР. Територіальна організація влади.

Тема 14. Основи державного (конституційного) права Федеративної Республіки Німеччина та Французької Республіки

Загальна характеристика Основного Закону Федеративної Республіки Німеччина та Конституції Французької Республіки. Конституційно-правовий статус особи у Федеративній Республіці Німеччина та Французькій Республіці. Вищі органи державної влади Федеративної

	Республіки Німеччина та Французької Республіки. Конституційні засади територіальної організації влади у Федеративній Республіці Німеччина та Французькій Республіці.
Пререквізити:	вивчення обов'язкової компоненти «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» відбувається у 4-му семестрі. Воно базується на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін 3-го семестру, зокрема «Теорія держави і права» та «Історія держави та права зарубіжних країн», що формують базові уявлення про державу і право, закономірності становлення та розвитку державних і правових інститутів зарубіжних країн.
Постреквізити:	знання, отримані під час вивчення обов'язкового компонента «Державне (конституційне) право зарубіжних країн», є основою для подальшого опанування дисципліни «Конституційне право України», сприяють розумінню конституційно-правових інститутів, засад організації державної влади, правового статусу людини і громадянина.
Інформаційне забезпечення:	Основна література: 1. Конституційне право держав-членів Європейського Союзу : підручник / Петро Захарченко, Галина Лаврик. Полтава : ПУЕТ, 2024. 389 с. 2. Конституційне право зарубіжних країн : навчально-методичний посібник / О.Т.Волощук, В.Л.Качурінер, В.Ю.Колесник. Одеса : Фенікс, 2021. 145 с. 3. Конституційне право зарубіжних країн : навч.-метод. посібник / Я.О.Тицька, А.О.Згама, В.Л.Качурінер ; Міжнародний університет. Одеса, 2026. 171 с. 4. Конституційне право зарубіжних країн (білінгвальний навчальний посібник у таблицях і схемах) : навч. посіб. / О.О.Фаст, Б.А.Афанасьєв, С.В.Женжера. Київ: Університет «Україна», 2021. 137 с. Додаткова література: 1. Державне (конституційне) право зарубіжних країн : конспект лекцій / уклад. : А.А.Гринчак, К.О.Закоморна, О.А.Попрошаєва. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 130 с. 2. Керівництво з демократичного законотворення для вдосконалення законодавства / кол авт. ; упоряд. : Е.Томас. Варшава : ОБСЄ/БДПІЛ, 2024. 208 с. 3. Конституційне право зарубіжних країн : збірник тестових завдань; галузь знань - 08 «Право», спеціальність - 081 «Право» / укл. : О.Т.Волощук. Чернівці, 2024. 60 с. 4. Людські права : навч. посіб. / укладачі : О.П.Рудницька, Ю.І.Магась-Демидас. Житомир : Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2023. 231 с. Інформаційні ресурси: 1. Законодавство України – офіційний вебпортал Верховної Ради України URL: https://zakon.rada.gov.ua/ 2. Венеційська комісія Ради Європи (European Commission for Democracy through Law) URL: https://www.venice.coe.int/ 3. CODICES – база даних конституційної юстиції Венеційської комісії URL: https://www.codices.coe.int/ 4. Конгрес США – офіційний текст Конституції Сполучених Штатів Америки URL: https://constitution.congress.gov/constitution/ 5. Legifrance – офіційний портал законодавства Французької Республіки URL: https://www.legifrance.gouv.fr/ 6. Gesetze im Internet – офіційний портал законодавства Федеративної Республіки Німеччина URL: https://www.gesetze-im-internet.de/

	7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: https://www.nbuv.gov.ua/	
Матеріально-технічне забезпечення:	Технічне та програмне забезпечення: сучасні навчальні аудиторії з комп'ютерною та презентаційною технікою, доступом до мережі Інтернет; ліцензійний пакет MS Office (Word, PowerPoint) та сучасні інформаційні технології. Інформаційно-методичне забезпечення: доступ до офіційних інформаційно-правових ресурсів, електронних бібліотек, репозитаріїв закладів освіти та наукових установ, електронних навчальних і наукових видань з державного (конституційного) права зарубіжних країн; тексти конституцій та інших нормативно-правових актів зарубіжних держав; навчально-методичні матеріали з дисципліни. Системи дистанційного навчання: наявність електронного навчального курсу на платформі Google Classroom ПрАТ «ВНЗ «МАУП», електронного силабусу, матеріалів лекцій, презентацій, завдань для семінарських занять, самостійної роботи та виконання індивідуального навчального завдання.	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Клошка Олена Христофорівна Викладач циклової комісії з права Придунайського фахового коледжу ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Контакти викладача: E-mail: pfkmaup06@gmail.com Моб. телефон (Viber/Telegram): (096)-478-74-80